

บทสรุปผู้บริหาร

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ (ระยะครึ่งแผนแรก) มุ่งเน้นการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายในแผนฯ และเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ในระยะครึ่งแผนหลัง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

๑. สถานการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ พบว่า กลุ่มคนพิการออทิสติก มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตมากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มพิการทางการเคลื่อนไหว พิการทางการ พิจารณาทางจิตใจ หรือพฤติกรรม พิการซ้ำซ้อน พิการทางสติปัญญา พิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย และพิการทางการเรียนรู้

ปัญหาและอุปสรรค ๓ อันดับแรก คือ การช่วยเหลือตนเอง รองลงมา คือ การเงิน/หนี้สิน/ภาระค่าใช้จ่าย และการเดินทาง โดยคนพิการที่ต้องการช่วยเหลือมากที่สุด คือ พิการทางการเคลื่อนไหว รองลงมา คือ ออทิสติก พิการทางสติปัญญา พิการทางการเห็น พิจารณาทางจิตใจ หรือพฤติกรรม พิการซ้ำซ้อน พิการทางการเรียนรู้ และพิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย

ความช่วยเหลือที่ต้องการ ๓ อันดับแรก คือ ด้านอาชีพ/การมีงานทำ รองลงมาคือ ด้านการเงิน/หนี้สิน/ภาระค่าใช้จ่าย และด้านการศึกษา

เมื่อจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า คนพิการทางการเห็นมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้านการเข้าถึงบริการทางแพทย์และสาธารณสุขอย่างเพียงพอตามความต้องการจำเป็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทางด้านจิตใจ คนพิการทางด้านสติปัญญา คนพิการทางด้านการศึกษา และคนพิการซ้ำซ้อนมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้านการได้รับสิทธิประโยชน์จากบริการหลักประกันสุขภาพ คนพิการทางการเคลื่อนไหวมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้านการส่งเสริมให้มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ การมีงานทำ การมีรายได้ที่เพียงพอ คนพิการออทิสติกมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้านการได้รับสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคม

สำหรับผลการประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของผู้ดูแลคนพิการ พบว่า ผู้ดูแลคนพิการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว จบชั้นประถมศึกษา ทำอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท ไม่มีเงินออม มีโรคประจำตัว เมื่อแยกประเภทความพิการ พบว่า ผู้ดูแลเด็ก

ออกทัศนคติ มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้ดูแลคนพิการทางสติปัญญา ผู้ดูแลคนพิการทางการเรียนรู้ จิตใจ หรือพฤติกรรม และผู้ดูแลคนพิการซ้ำซ้อน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของผู้ดูแลคนพิการ ๓ อันดับแรก คือ (๑) ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการเงิน/หนี้สิน/ภาวะ (๒) ปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ดูแลคนพิการ และ(๓) ปัญหาและอุปสรรคเรื่องอาชีพ/การมีงานทำ ส่วนความต้องการในการรับความช่วยเหลือ ๓ อันดับแรก คือ (๑) ด้านอาชีพ/การมีงานทำ (๒) ด้านการเงิน/หนี้สิน/ภาวะค่าใช้จ่าย และ(๓) ด้านการศึกษา

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้ดูแลคนพิการ โดยจำแนกตามประเภทความพิการ พบว่า ผู้ดูแลคนพิการทั้ง ๕ ประเภท มีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมากที่สุดในด้านการเข้าถึงบริการทางแพทย์และสาธารณสุขได้ตามความต้องการจำเป็นและได้รับบริการที่เพียงพอ

๒. ความก้าวหน้าการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของหน่วยงาน พบว่า ยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินการมากที่สุดอันดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ จำนวน ๖๙ โครงการ รองลงมาอันดับ ๒ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย จำนวน ๓๑ อันดับ ๓ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึง จำนวน ๒๓ โครงการ อันดับ ๔ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ จำนวน ๑๕ โครงการ และอันดับ ๕ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ จำนวน ๑๑ โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่ใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการมากที่สุดคือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวนเงิน ๑,๐๐๕,๒๓๔,๗๙๐.๐๐ บาท รองลงมา ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวนเงิน ๗๓๑,๐๖๓,๗๗๗.๙๒ บาท ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จำนวนเงิน ๒๔๐,๖๑๘,๙๙๙.๕๗ บาท ยุทธศาสตร์ที่ ๔ จำนวน ๑๐๗,๑๗๒,๘๗๓.๓๗ บาท และยุทธศาสตร์ที่ ๕ จำนวนเงิน ๑๐๗,๑๗๒,๘๗๓.๓๗ บาท

ยุทธศาสตร์ที่ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการมากที่สุด อันดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวน ๑๓,๐๒๐ คน อันดับ ๒ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวน ๕๒๕ คน อันดับ ๓ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ จำนวน ๕๐๘ คน อันดับ ๔ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จำนวน ๓๘๓คน และอันดับ ๕ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จำนวน ๑๘๒ คน

ยุทธศาสตร์ที่ไว้صدอุปกรณในการดำเนินโครงการอย่างเพียงพออันดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ อันดับ ๒ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อันดับ ๓ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ อันดับ ๔ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ และอันดับ ๕ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๕

ยุทธศาสตร์ที่ใช้ระยะเวลา มากที่สุดในการดำเนินงาน คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ รองลงมา ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ที่มีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการมากที่สุดลำดับ ๑ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวน ๒๙๘,๗๗๔ คน ลำดับ ๒ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จำนวน ๒๖๓,๗๗๐ คน ลำดับ ๓ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวน ๒๓๗,๗๗๐ คน ลำดับ ๔ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จำนวน ๒๙๘,๗๗๔ คน และ ลำดับ ๕ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ จำนวน ๓,๒๐๒ คน

ยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้วมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ จำนวน ๒๓ โครงการ รองลงมา ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวน ๕๘ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จำนวน ๙ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จำนวน ๑๙ โครงการ และยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวน ๘ โครงการ

ยุทธศาสตร์ที่อยู่ระหว่างดำเนินโครงการมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ รองลงมา ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ ตามลำดับ

ยุทธศาสตร์ที่มีการดำเนินโครงการบรรลุตัวชี้วัดมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ จำนวน ๔๔ โครงการ รองลงมา ยุทธศาสตร์ที่ ๕ จำนวน ๒๒ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ จำนวน ๑๕ โครงการ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ จำนวน ๗ โครงการ และยุทธศาสตร์ที่ ๑ จำนวน ๘ โครงการ

๓. ปัญหา อุปสรรค ของคนพิการแต่ละประเภทในภูมิภาค จากการจัด Focus Group กลุ่มคนพิการในแต่ละประเภท ผู้ดูแลคนพิการ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการ ๔ ภูมิภาค พบว่า คนพิการแต่ละประเภทมีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

คนพิการทางการเห็น (๑) ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างเต็มที่ (๒) มีความยากลำบากในการเดินทาง (๓) ครอบครัวยังไม่ส่งเสริมให้ออกสู่สังคม (๔) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางของคนตาบอดยังไม่ได้รับการพัฒนา และจัดสรรให้มีประสิทธิภาพ (๕) ขาดโอกาสทางการศึกษา เพราะหลายสถาบันการศึกษามักอ้างถึงความไม่พร้อม

คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย (๑) การเลือกปฏิบัติของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่ไม่รู้ภาษามือ มองคนพิการในเชิงลบ ทำให้คนพิการไม่กล้าออกมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างเปิดเผย เพราะไม่สามารถพูดจา หรือติดต่อสื่อสารกับคนอื่นได้ จึงเกิดความรู้สึกแปลกแยก (๒) คนพิการไม่ยอมรับตนเอง ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพอื่นๆ ตามมา เพราะคนพิการไม่ได้ออกสู่สังคมจึงเกิดความรู้สึกเครียด วิตกกังวล และกดดันกับการดำเนินชีวิตของตนเอง (๓) การเดินทางค่อนข้างลำบาก เพราะติดปัญหาเรื่องการสื่อสารกับผู้อื่น ทำให้มีโอกาสในการออกสู่สังคมค่อนข้างน้อย

คนพิการทางการเคลื่อนไหว (๑) เครื่องอำนวยความสะดวก และกายอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการยังไม่เพียงพอ และที่มีก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (๒) มีค่าใช้จ่ายการเดินทาง

ค่อนข้างมาก ถ้าขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐก็มีระบบขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน (๓) ยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการสร้างอาชีพอย่างเต็มที่ ทำให้ไม่มีรายได้ (๔) ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ เพราะลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนยังไม่สะดวกในการเคลื่อนไหว

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม (๑) ไม่ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจากครอบครัว เพราะสมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน และหลายครอบครัวมีฐานะยากจน (๒) ขาดโอกาสในการทำงาน

คนพิการทางสติปัญญา (๑) เจตคติของคนในชุมชนยังไม่ยอมรับคนพิการด้านนี้ เพราะกลัวอาการกำเริบ ไม่กล้าเข้าใกล้ (๒) ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการสร้างอาชีพอย่างเต็มที่ (๓) ครอบครัวของคนพิการที่มีฐานะยากจนจะมีปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของครอบครัว เพราะพ่อแม่ หรือผู้ปกครองต้องไปทำงานนอกบ้าน จึงทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลคนพิการได้อย่างต่อเนื่อง (๔) เข้าไม่ถึงสิทธิทางการศึกษาเพราะต้องเข้าเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเท่านั้น ซึ่งมีความยากลำบากในการเดินทางเพราะตั้งอยู่ห่างไกลจากบ้าน และมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

คนพิการทางการเรียนรู้ (๑) เจตคติของคนในชุมชนยังไม่ยอมรับคนพิการเท่าที่ควร ทำให้คนพิการไม่สามารถออกมาใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ

คนพิการพิการซ้ำซ้อน (๑) ไม่สามารถทำอาชีพใดๆ ได้เลย ครอบครัวจึงต้องดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้มีปัญหาเรื่องการสร้างรายได้ของครอบครัว ต้องพึ่งพิงแต่เบี้ยยังชีพเพียงอย่างเดียว (๒) ผู้ดูแลคนพิการต้องดูแลคนพิการอย่างใกล้ชิด ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้

คนพิการออทิสติก (๑) มีความยากลำบากในการเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาล (๒) เข้าไม่ถึงสิทธิทางการศึกษา (๓) ยังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม (๔) มีพัฒนาการช้า ยังมีปัญหาเรื่องโรคอื่นตามมา เช่น LD ก็จะทำให้พัฒนาการถอยกลับยิ่งทำให้เกิดปัญหาในการดูแลมากขึ้น

๔. การได้รับประโยชน์จากยุทธศาสตร์ทั้ง ๕ ข้อของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา (๒๕๕๕ - ๒๕๕๖) จากการจัด Focus Group กลุ่มคนพิการใน ๔ ภูมิภาค คนพิการและผู้ดูแลได้ร่วมกันประเมินการได้รับประโยชน์ ในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ สรุปได้ว่า

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ : ในปัจจุบันคนพิการไม่สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างเต็มที่เพราะความล่าช้าในการทำงานของหน่วยงานราชการที่มีระบบขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน เรื่องกายอุปกรณ์ภาครัฐจัดให้ก็ยังมีคนพิการหลายคนเข้าไม่ถึง คนตาบอด และหูหนวก หูตึงที่เข้าไปขอรับอุปกรณ์จากทางโรงพยาบาลก็ยังพบว่ามีค่าใช้จ่ายเพิ่ม ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงกายอุปกรณ์เหล่านี้ควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ หรือทางด้านการศึกษาที่คนตาบอดต้องมีค่าใช้จ่ายในการ

เข้าถึงสิทธินี้ค่อนข้างมาก เช่น การจ้างคนอ่านหนังสือ การเดินทางไปที่เรียน ฯลฯ หรือด้านสาธารณประโยชน์ที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ เช่น ทางเท้า ทางลาด ฯลฯ ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขสนับสนุนให้สามารถใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันนี้คนพิการมีจำนวนมากที่ไม่รู้เรื่องสิทธิ คนพิการทั่วไปส่วนใหญ่จะรู้แค่เบี้ยยังชีพ ๕๐๐ บาท เท่านั้น แต่สิทธิอื่นๆ จะไม่รู้เลย คนพิการในชุมชนก็ยังคงจนเหมือนเดิม ไม่สามารถนำสิทธิที่ตนเองมีมาใช้ได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ สร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์: สิ่งอำนวยความสะดวกยังคงเป็นปัญหาของคนพิการทางการเคลื่อนไหว เช่น ตู้โทรศัพท์สำหรับคนพิการ แต่ไม่สามารถเข้าไปใช้บริการได้ หรือหลายท้องถิ่นมีทางลาดแต่ยังไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด หรือการเดินทางโดยรถสาธารณะของคนตาบอดก็ไม่มีเสียงบอก ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นผลทำให้คนพิการไม่สามารถใช้สิทธิของตนเองได้ตามที่กฎหมายกำหนด แต่โดยภาพรวมถือว่าดีขึ้น แต่คนพิการในระดับรากหญ้าไม่สามารถเข้าถึงได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีเติบโตรวดเร็วมาก แต่โปรแกรมสำหรับคนตาบอดมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง การจัดสัมมนาคนตาบอดมักจะไม่ได้รับอักษรเบรลล์ หรือ ไฟล์เสียง หรือ ไฟล์ Word ฯลฯ ล่วงหน้า

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ: การฝึกอบรมเพื่อเสริมพลังอำนาจ กลุ่มที่ได้รับประโยชน์จริงๆ มักจะเป็นกลุ่มผู้นำคนพิการเท่านั้น แต่ขาดงบประมาณในการขยายลงสู่ท้องถิ่น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วคนพิการทุกคนควรได้รับประโยชน์ด้วยเพื่อช่วยให้คนพิการมีความเข้มแข็งมากขึ้น และสามารถพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในการเข้าร่วมประชุมต่างๆ โดยเฉพาะค่าพาหนะในการเดินทางทั้งของคนพิการและผู้ดูแล เพราะบางครั้งการเดินทางไม่ใช่เฉพาะแค่คนพิการเท่านั้น แต่ต้องมีผู้ดูแลด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่าย: ภาพรวมของประเทศองค์กรของคนพิการมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สามารถรองกับองค์กรของคนพิการ ในระดับท้องถิ่นได้ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะการสนับสนุนเรื่องเงินงบประมาณไม่เพียงพอกับการพัฒนาขีดความสามารถในการพัฒนาองค์กรให้มีความเข้มแข็ง การเสนอขอโครงการขององค์กรคนพิการมักติดปัญหาและถูกตัดออกจากการพิจารณา แม้ว่าผ่านอนุกรรมการจังหวัดไปแล้วแต่ไม่ได้รับการอนุมัติคณะกรรมการส่วนกลาง และโครงการก็ไม่ได้รับการส่งเสริมเพื่อพัฒนาต่อ ทั้งๆ ที่บางโครงการมีความสำคัญมาก นอกจากนี้สภาพคนพิการทุกประเภทบางจังหวัดยังไม่มีวามเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ ภายในจังหวัด การรวมพลังทางความคิดก็ไม่เกิด จึงส่งผลให้องค์กรด้านคนพิการเกิดการด้อยพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ :ปัจจุบันถือว่าดีขึ้น เพราะคนในสังคมมีมุมมองกว้าง มีวิสัยทัศน์ที่ดีในการมองคนพิการ แต่ยังไม่ดีมากนัก หากวิเคราะห์เจตคติของสังคมออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ (๑) หน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น ยังอยู่ในเวทนานิยาม คือ ขึ้นอยู่กับความรู้สึก และความพอใจของเจ้าหน้าที่ (๒) คนพิการและญาติ เมื่อผู้บริหารหรือผู้นำยังติดอยู่ในวังวนของเวทนานิยาม ก็จะทำให้คนพิการและญาติของคนพิการเมื่อมีโอกาสเข้าไปอบรมพัฒนาตนเองจะคิดกลัว กังวล ไม่กล้า (๓) บุคคลทั่วไป ยังอยู่ในเวทนานิยาม คิดว่า การโยนเศษเหรียญบาปให้คนพิการ จะได้บุญ นอกจากนี้ พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มาตรา ๓๓, ๓๔, ๓๕ คนพิการยังเข้าถึงน้อยมาก ไม่สามารถเข้าไปทำงานตามความต้องการได้ เพราะสถานประกอบการมีเจตคติที่ไม่ต้องการคนพิการเข้าทำงาน อาจมองว่าคนพิการทำอะไรไม่ได้เลย จึงหลีกเลี่ยงโดยการจ่ายเงินสมทบแทนการจ้างงานคนพิการ

๕. ข้อเสนอแนะให้เร่งรัดการดำเนินงานในช่วงครึ่งหลังของแผน ๔ (๒๕๕๘ - ๒๕๕๙)

จากการติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ ในช่วงครึ่งแรกของแผนฯ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๗) ผู้ติดตามและประเมินผลมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นการดำเนินงานในช่วงครึ่งหลังของแผนฯ (๒๕๕๘ - ๒๕๕๙) ใน ๗ ประเด็นหลัก ดังนี้

(๑) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรมุ่งเน้นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ คือการเสริมพลังองค์กรคนพิการให้เข้มแข็งจะช่วยให้คนพิการมีหลักประกันในการเข้าถึงสิทธิ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง โดยการส่งเสริมให้สมาคมพิการทุกประเภทในระดับจังหวัดเป็นแกนหลักในการสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรของคนพิการในท้องถิ่น สนับสนุนให้องค์กรคนพิการขยายเครือข่ายกระจายออกสู่อำเภอต่างๆ อย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และสนับสนุนงบประมาณในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำองค์กรด้านคนพิการ เพื่อช่วยเหลืองานด้านเอกสารต่างๆ ขององค์กร

(๒) ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ควรสร้างหลักประกันให้คนพิการเข้าถึงสิทธิด้านกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการ เช่น รถวีลแชร์ ขาเทียม เครื่องช่วยฟัง ฯลฯ ที่มีคุณภาพ และเพียงพอกับจำนวนคนพิการที่มีอยู่จริงในสังคม พร้อมทั้งบริการซ่อมกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยความพิการตลอดอายุการใช้งาน

(๓) กระทรวงแรงงานควรขยายการฝึกอาชีพอิสระให้กลุ่มคนพิการควบคู่กับการพัฒนาฝีมือแรงงานของคนพิการ ฝึกคนพิการให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) พร้อมทั้งจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์

(๔) กระทรวงสาธารณสุขควรจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชในทุกโรงพยาบาล และสนับสนุนให้อาสาสมัคร (อสม.) หรือผู้ช่วยผู้ดูแลคนพิการ เข้ามาช่วยเหลือดูแลคนพิการในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

(๕) กระทรวงศึกษาธิการควรมุ่งเน้นการส่งเสริมให้คนพิการได้รับการศึกษาในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยการผลิตครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอและมีคุณภาพ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจให้ครูการศึกษาพิเศษได้รับค่าตอบแทนพิเศษที่เหมาะสม สอดคล้องกับการทำงานหนัก รวมทั้งการเผชิญกับความเสี่ยง และภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน

(๖) การรถไฟแห่งประเทศไทยควรเพิ่มตู้โดยสารเฉพาะคนพิการในแต่ละขบวนให้มากขึ้น พร้อมจัดบริการที่มีคุณภาพ และประชาสัมพันธ์ให้คนพิการรับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิในการเดินทางด้วยรถไฟอย่างเท่าเทียมกับคนปกติ

(๗) ทุกหน่วยงานที่จัดการประชุม สัมมนา ฝึกอบรมคนพิการ ควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง เพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลคนพิการให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการอย่างทั่วถึง และลงลึกในระดับชุมชน